

Novo poglavje v življenju mesta

Idejna zasnova nove osrednje knjižnice v Ljubljani

avtor Jan Zonta, mentorica prof. Maruša Zorec, u.d.i.a, magistrsko delo, ULFA, Ljubljana, april 2023

pogled na lokacijo s hotela Intercontinental

MESTO OBLIKUJE HIŠO

Vloga knjižnice se je v sodobnem času korenito spremenila. Mestna knjižnica Ljubljana (MKL) je med najbolj obiskanimi institucijami v mestu, pa vendar njena razvejana mreža deluje v prostorih, ki so neprimerni, nenamenski, ter ne omogočajo razvoja sodobnega knjižničnega programa. Dolgoletna želja MKL po izgradnji nove, sodobne osrednje knjižnice v središču mesta že več desetletij ostaja neuresničena.

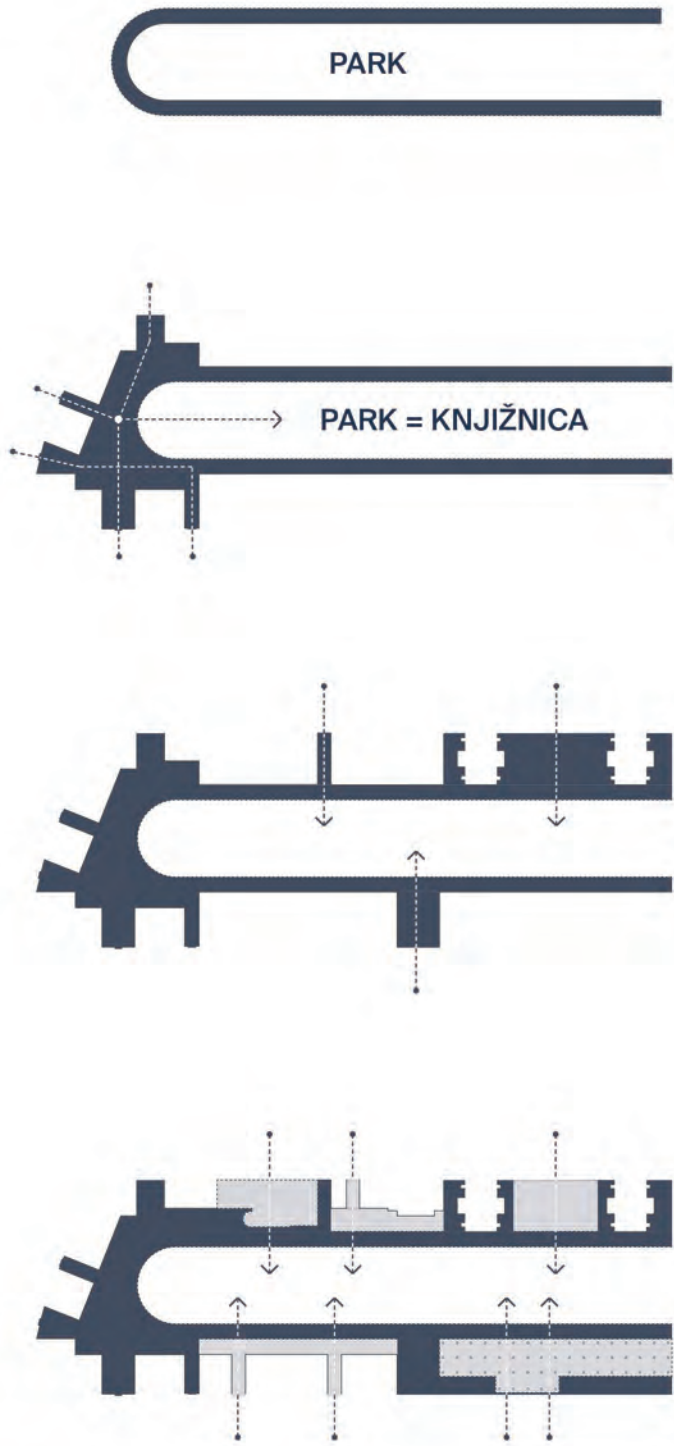
Zdajšnja Knjižnica Otona Župančiča v pasaži palače Evropa je podlaga za vzpostavitev nove osrednje knjižnice v središču mesta. Nova knjižnica zabrisuje mejo med stavbo in mestom. Svoj program razširi na celoten stavbni blok, ki sega od trga Ajdovščina do Bavarskega dvora in ga obravnava kot območje nove knjižnice.

Stavbni blok razume kot osnovni gradnik mesta, pogosto prezrt prostor, ki ga s posegi v zdajšnje tkivo in novimi posegi preoblikuje v odprt, prehodni in mestotvoren javni prostor, območju pa povrne izgubljeni prostorsko identiteto.

Zasnova nove knjižnice temelji predvsem na dialogu z mestom. Kot gradnik javnega prostora ne želi izstopati ampak predvsem povezovati. S svojo zasnovo ne rešuje le problemov nove knjižnice, ampak skuša svoj vpliv razširiti na celotno območje kamor je umeščena.

Mesto je tisto, ki oblikuje zasnovo nove knjižnice. Ta je zasnovana kot podaljšek javnega prostora in vzpostavi nov trg, ki na eni strani komunicira z mestom ter na drugi z novim mestnim parkom. Ta dva elementa, mesto in park sta tista, ki dajeta knjižnici njeno identiteto, materialnost in obliko.

Nova mestna knjižnica tako svoje nove identitete ne gradi na novem, temveč svojo novo zgodbo razbere iz mesta, ki jo obdaja.

MESTNI PARK PREOBLIKUJE OBSTOJEČ STAVBNI BLOK

STREHA NAD MESTOM

Preoblikovanje strehe palače Evropa omogoči povrnitev dominantne vloge na trgu Ajdovščina. Kot je razvidno iz prvotnih načrtov, je imela palača v svoji osnovi izrazito tri-partitno zasnovo z osrednjim strešnim paviljonom in vogalnima stolpičoma, ki sta bila zaradi poškodb stavbe po potresu odstranjena. S tem je stavba izgubila svojo monumentalnost ter dominantno vlogo na trgu Ajdovščina.

Ker trg Ajdovščina v današnji obliki ne predstavlja kvalitetnega javnega prostora in je v večini namenjen avtomobilom, preoblikovne strehe palače Evropa predstavlja priložnost za vzpostavitev trga nad mestom. Z delno rekonstrukcijo vogalnih stolpičev ter novim AB vncem, ki nadomesti nekdanjo balustradno ograjo, na strehi palače vzpostavim pohodno teraso. Ta je javna in dostopna vsem uporabnikom knjižnice. Obstoječa strešna paviljona preoblikujem v programski elementa nove strehe s kavarno, vogalna stolpiča pa delujeta kot svetlobnika v spodnja nadstropja.

Streha je nov arhitekturni element palače, s katerim prej zaprti in nedostopna fasada hiše komunicira z mestom.

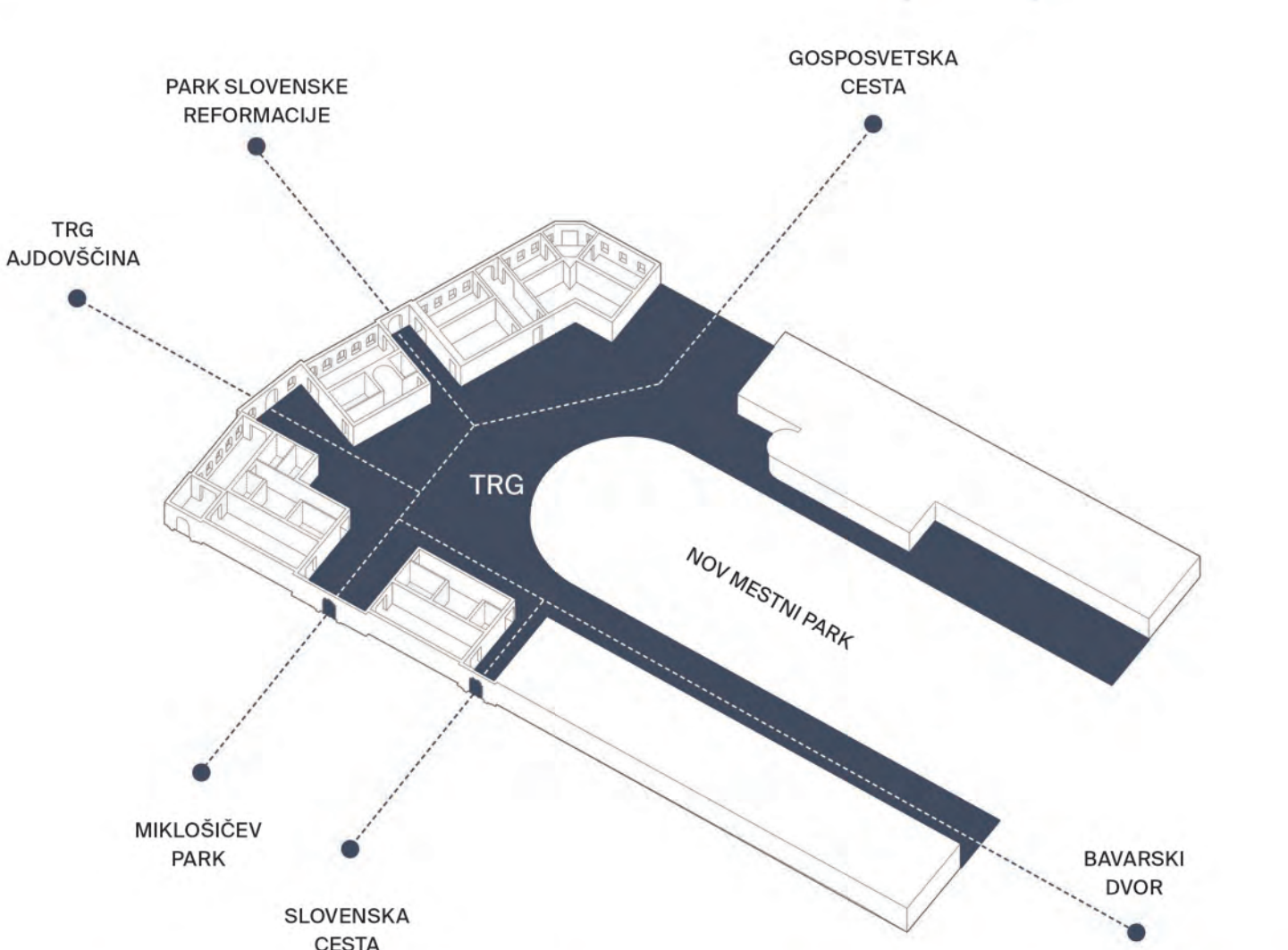

PALAČA EVROPA JE ZGOLJ KULISA KNJIŽNICE

PALAČA EVROPA JE KLJUČNI DEL NOVE KNJIŽNICE

KNJIŽNICA = TRG

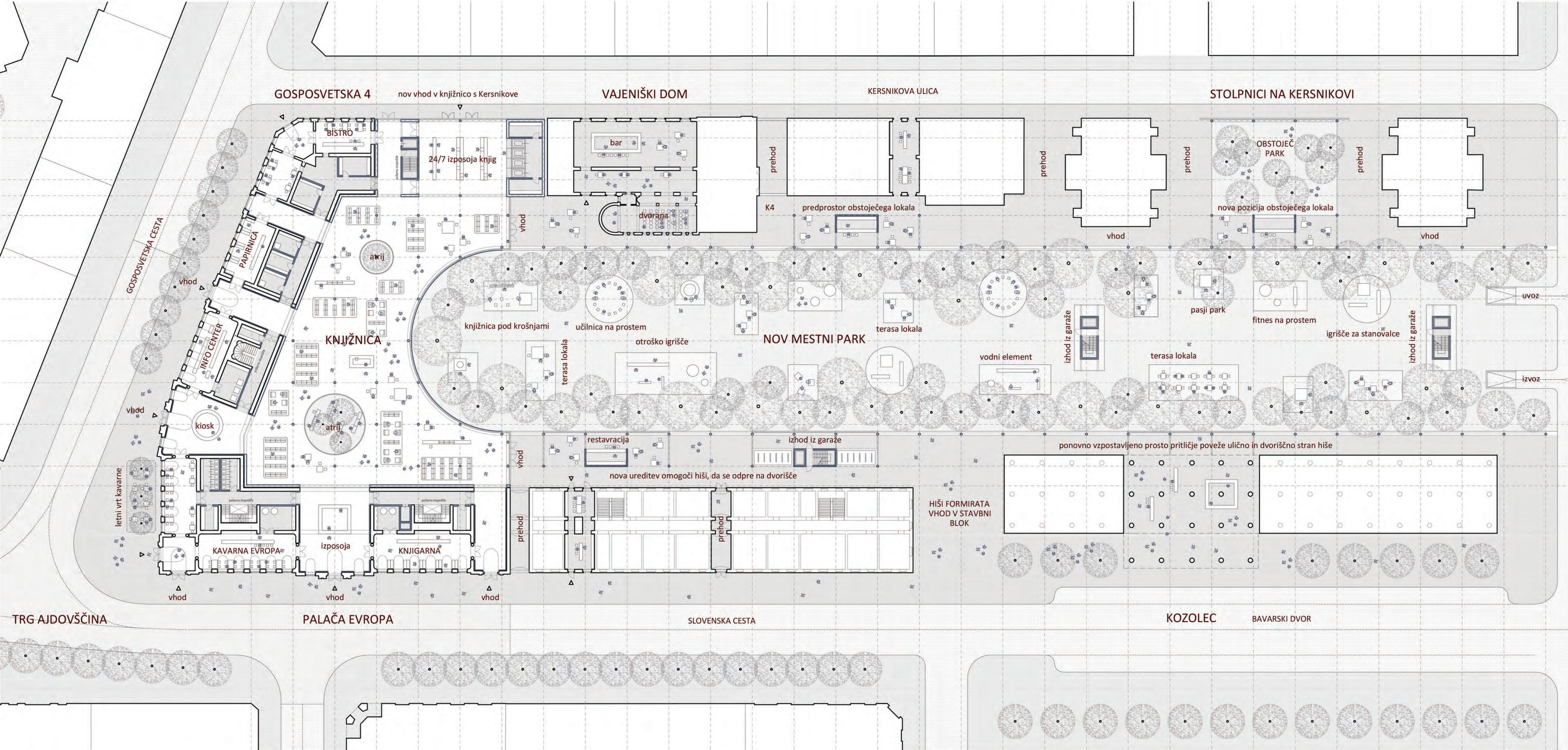
Knjižnica je predprostor mesta, zasnovana kot notranji trg, ki poveže različne predele mesta. Knjižnica nadomesti nekdanjo vlogo trga Ajdovščina, notranji parter knjižnice pa je zasnovan kot odprt in prehodni trg med parkom in mestom. Je prostor, ki je hiša in mesto obenem. Številni dostopi in prepletanje poti poskrbijo, da je trg dobro obiskan in frekventen. Tako območje ponovno postane relevantno v širšem kontekstu mesta.

NOVA KNJIŽNICA DELUJE KOT NOTRANJNI TRG, KI NADOMESTI IZGUBLJENO VLOGO TRGA AJDOVŠČINA

prerez 2-2 m 1:500

avtor Jan Zonta, mentorica prof. Maruša Zorec, leto vpisa: 2015, leto izdelave magistrskega 2023, ULFA

situacija m 1:500

1 Nov mestni park

Nov mestni park je glavni urejevalni element nove ureditve dvorišča stavbnega bloka. Gradi na longitudinalni zasnovi dvorišča, ki ga obravnava kot nov prehodni javni prostor z jasno prostorsko identiteto. Park je zasnovan kot programski park, ki deluje kot predprostor stavbam, ki ga obdajajo. Elementi so vanj umeseni paviljonsko, da ohrani svoj prehodni značaj.

2 Knjižnica kot podaljšek parka

Nova stavba mestne knjižnice je umesčena v iztek parka in poveže nov mestni park s trgom Ajdovščina. Zasnovana je kot notranji mestni trg, izrazito prehodni prostor, kjer je meja med mestom in stavbo zabrisana. Nov park razume kot predprostor knjižnice, ki programsko zavzame celoten stavbni blok, ter ga prek obstoječih pasaj palace Evropa poveže z mestom.

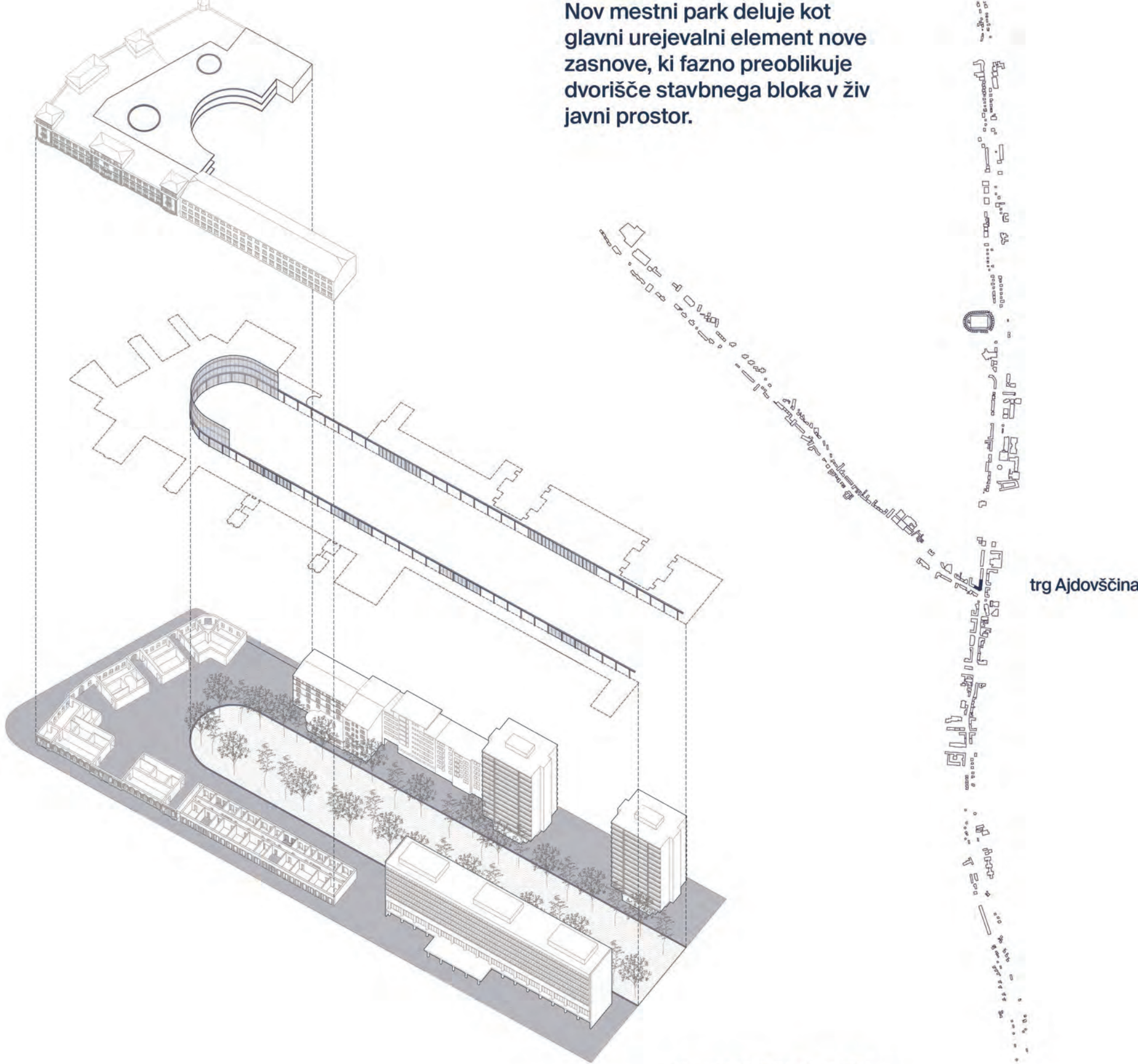
3 Definiran javni prostor

Park, kot urejevalni element v prostoru na novo definira javni prostor stavbnega bloka. Ob stiku z obstoječimi objekti pušča rob javnega prostora, ki se naveže na ulice in trge v okolici. Prek tega roba se vsi prostori stečejo v park, ki je izrazito longitudinalen. S to intervencijo obudimo idejo Milana Miheliča, ki je dvorišče bloka zasnoval kot programsko povezavo bavarskega dvora in trga Ajdovščina.

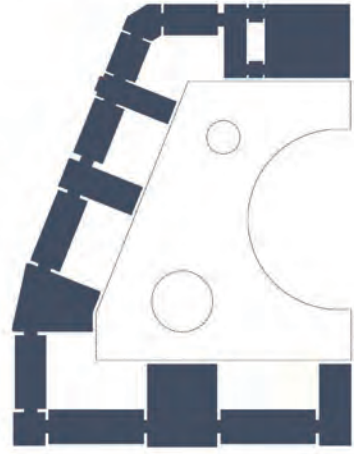
4 Revitalizacija stavbnega bloka

Podobno kot knjižnici, park omogoča tudi preostalim stavbam v kareju, da ponovno definirajo svojo dvoriščno stran. Objekti kot so Kozolec, Vajeniški dom ter lokali ob Slovenski cesti imajo tako možnost dvostranskega delovanja. Poleg ulične, dobijo stavbe novo dimenzijo parka na svoji dvoriščni strani, ki predstavlja novo prostorsko kvaliteto.

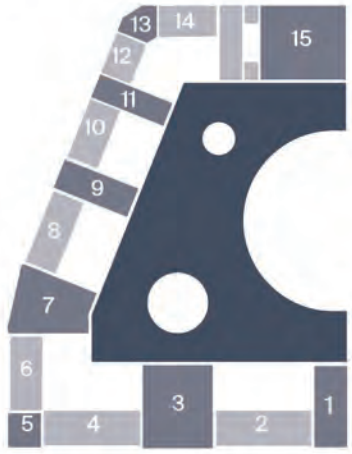
Nov mestni park deluje kot glavni urejevalni element nove zasnove, ki fazno preoblikuje dvorišče stavbnega bloka v živ javni prostor.

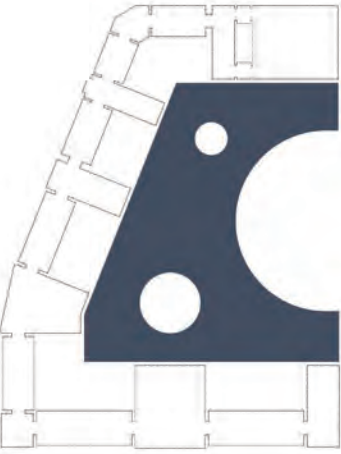
aksometrija območja

JAVNO PRITULIČJE

SEKVENCE SOB

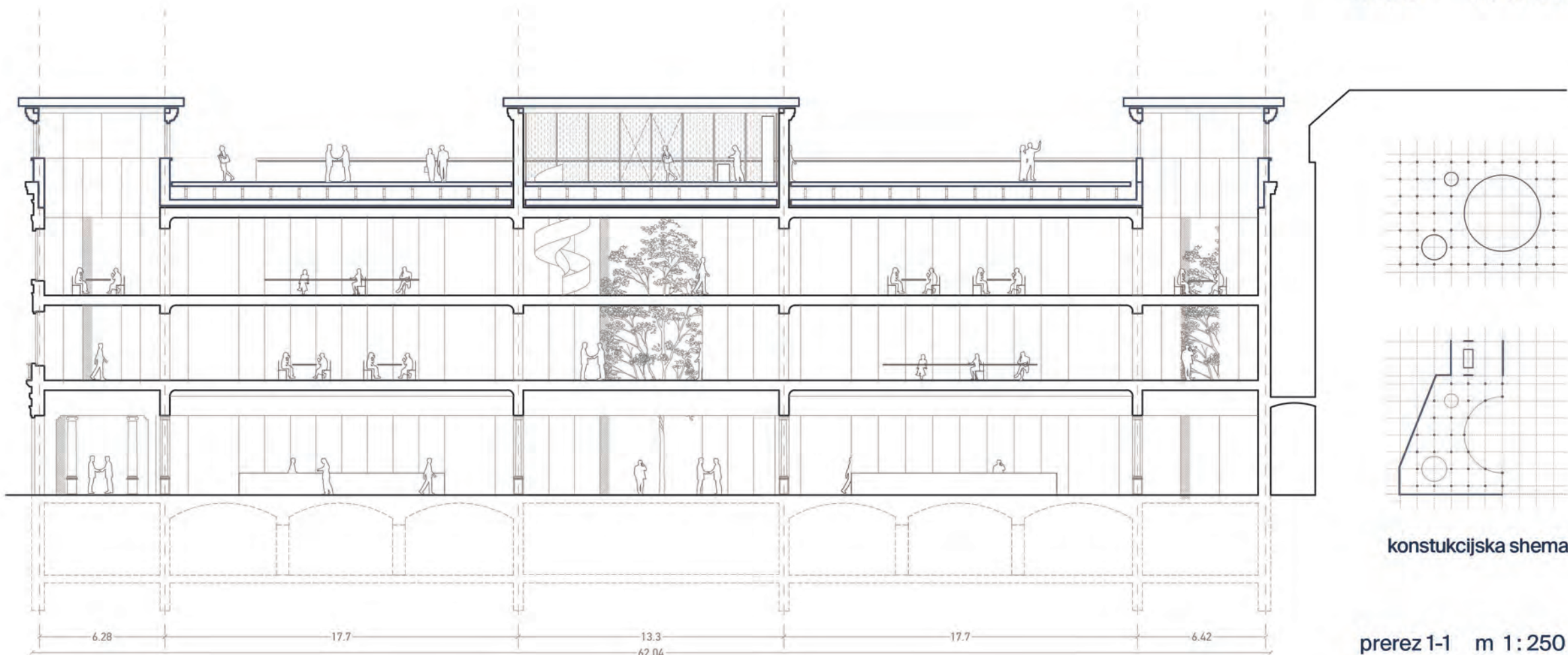
DNEVNA SOBA MESTA

pogled na nov prostor knjižnice

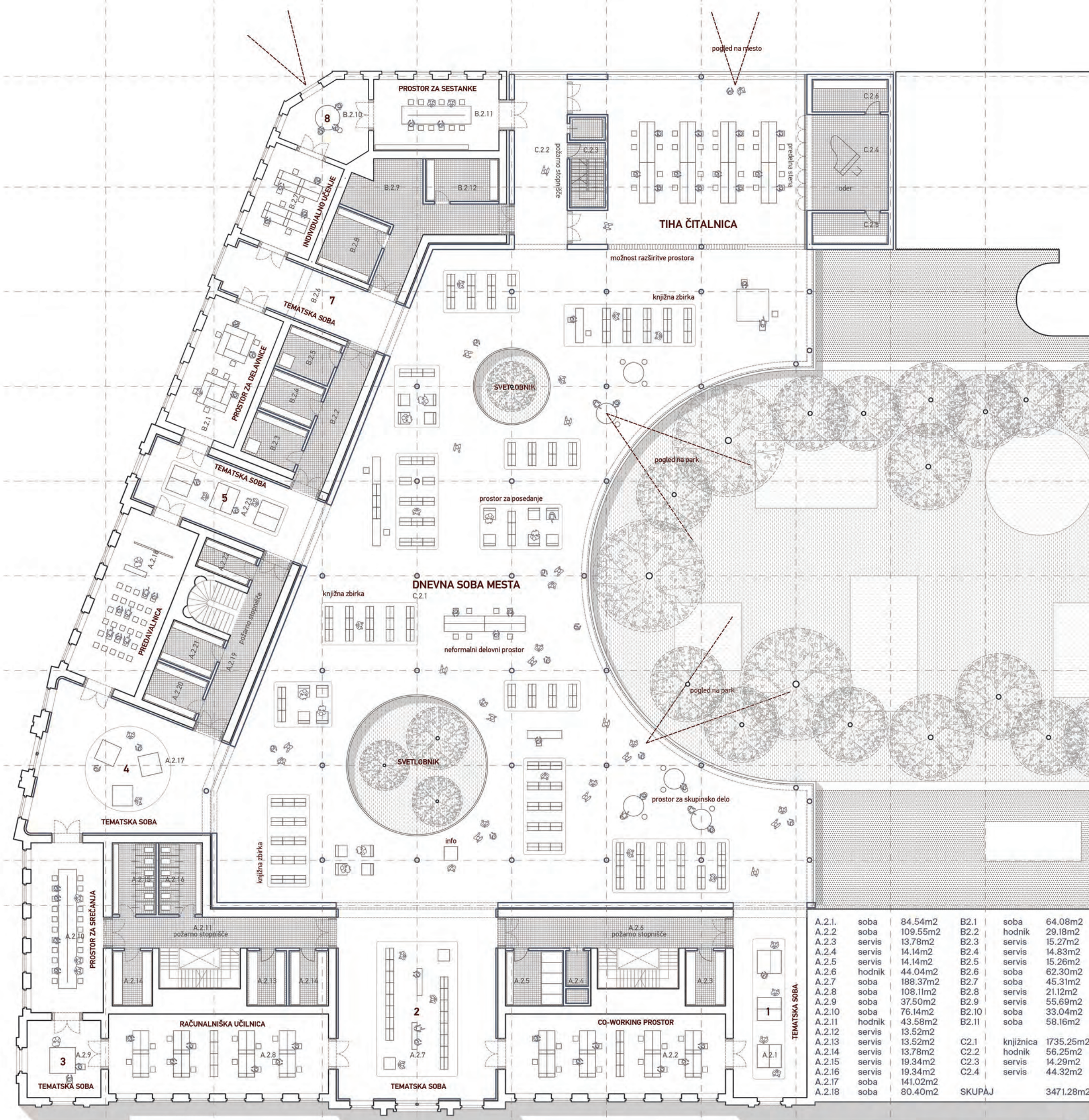
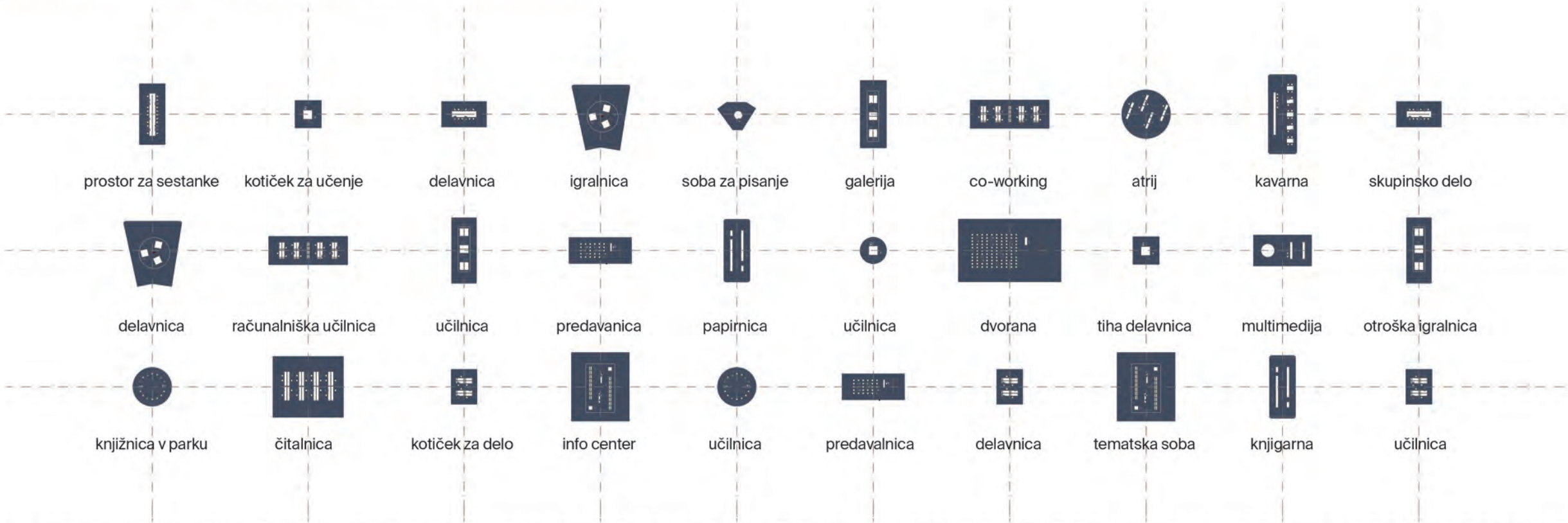

fasada m 1:250

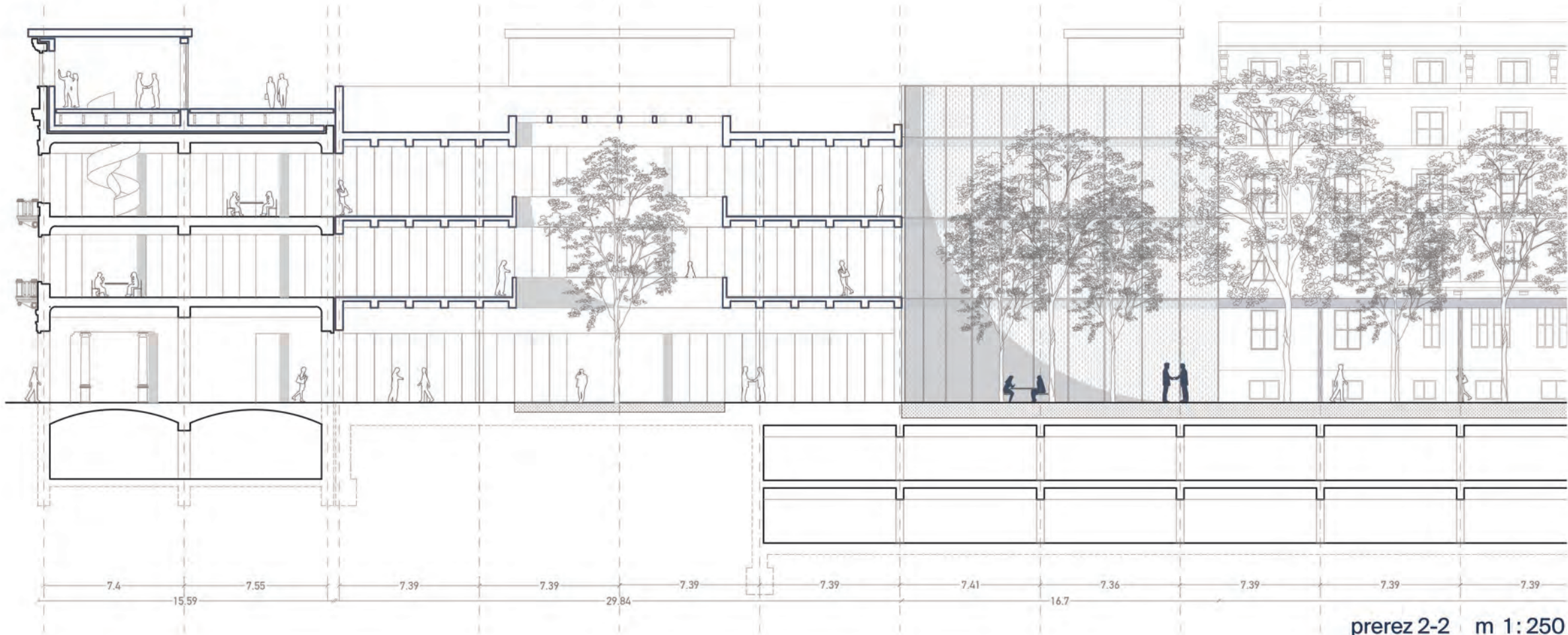

prerez 1-1 m 1:250

KNJIŽNICA KOT SEKVENCA PROSTOROV

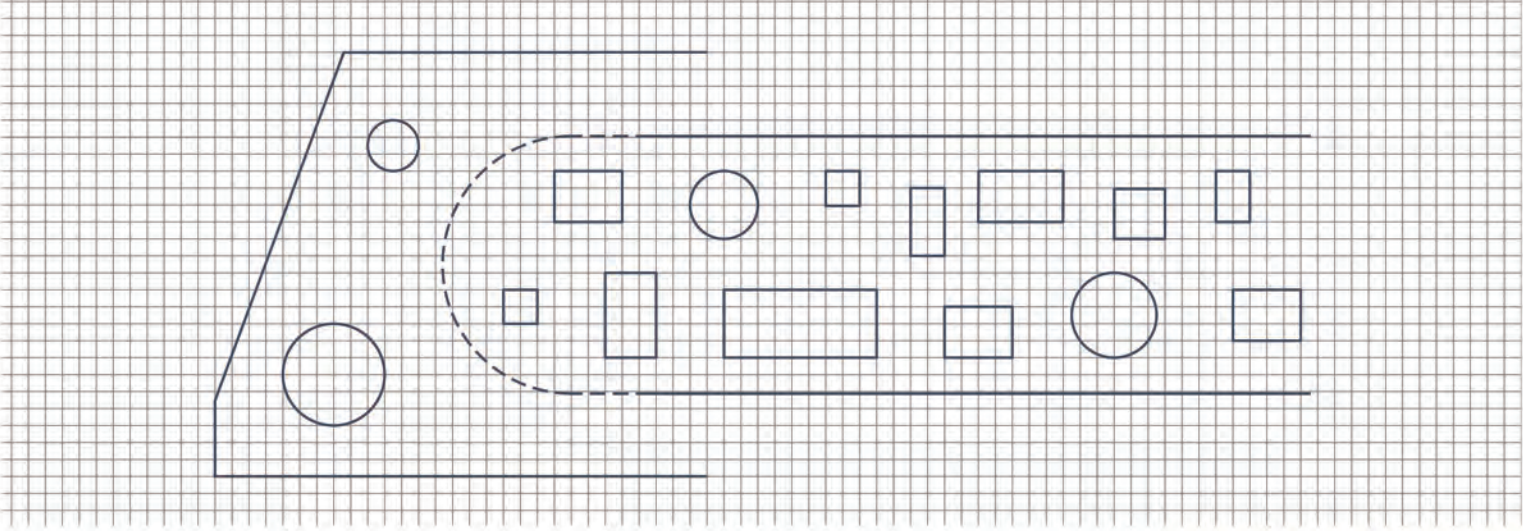
tloris nadstropja m 1:250

prerez 2-2 m 1:250

PARK V HIŠI

Nov mestni park deluje kot povezovalni element celotnega stavbnega bloka. Umeščen je v njegovo sredino in s tem spremeni logiko njegove pozidave. Servisni objekti, ki so bili umesčeni na sredino bloka so potisnjeni ob stran omogoči vzdolžno povezavo skozi celoten stavbni blok. Ni zasnovan le kot krajinski element ampak programski podaljšek knjižnice, ki ji omogoča delovanje na celotnem območju stavbnega bloka ter stik z naravo. Meja med parkom in knjižnico je tako zabrisana.

shematski prikaz parka

pogled na park pred knjižnico